

פרוטוקול – ועד מנהל 5/9/2016

נוכחים: יהודה טלמון, אפרת פריימן, יפעת סולל, אלונה ליפשיץ, אלי גרשנקרוין, טלי בהט, רן חכים.

נוכחים נוספים: תום דרומי חכים, גילי ברטורא, אפרת קאופמן, איתן מתוקי, ד"ר דוד סונינו (ועדת ביקורת) נורית גרינברג (ועדת ביקורת), נדב מנסדורף – בחלקים הרלוונטיים (טריא).

פרוטוקול:

על סדר היום: אישור סופי של הדוחות הכספיים, וכן דיון על מודל הלוואות העמיתים.

עדכונים כלליים:

- אנחנו בעיצומו של תהליך מיון לשתי המשרות שפתחנו.
- החוק אמור היה לעלות לוועדת השרים והחקיקה, ומשום מה ירד מסדר היום. (עדכון מאוחר: לא ירד מסדר היום, שינוי טכני).

הדוחות הכספיים:

תום: לאחר הישיבה הקודמת התקיים רצף של התכתבויות מול רואה החשבון, ובסופו של דבר התווספו כמה שורות בעמ' 7, שהניחו את דעתם שמניות האגודה הן הון ולא אוטומאטית גם התחייבויות. תזכורת: האסיפה היא שמאשרת את הדוחות הכספיים. אנחנו יכולים רק להמליץ.

הוחלט: בהמשך לדיון בישיבה הקודמת, להמליץ לאסיפה לאשר את הדוחות הכספיים. לגבי שנת 2015, השנה הייתה בחלקה בשלהי הפעילות של הוועד הקודם. היה שם תקציב, אבל הוא לא רלוונטי להצגה מאחר והפעילות קוצצה משמעותית. לשנת 2016, הצגנו תקציב. הנהלת החשבונות צריכה לשלוח דוח פעילות חצי שנתי בימים הקרובים. הדוחות הכספיים, ביצוע תקציב 2016 ותקציב 2017 ישלחו ביחד עם הזמנה לאסיפה לחברים.

מודל הלוואות העמיתים:

הדיון בפגישה הקודמת היה חשוב, חידדנו את כל הניואנסים ובמסמך שהועבר לעיון חברי הוועד ניתן למצוא את מכלול ההיבטים השונים של הלוואות העמיתים - הלוואים, המלווים, כרית הביטחון של אופק. היבט שפחות פורט הוא הקהילות הקיימות כיום שיוצגו היום.

עלתה דרישה לראות בפירוט רב יותר את הקהילות שבהן ישקיעו חברי אופק.

חשוב להדגיש שהחזון הוא שהקהילות שבהן ישקיעו החברים יהיו קהילות שיוקמו ע"י אופק, ושיהיו קהילות מובהקות. יחד עם זאת, על מנת להתחיל כבר מחר בבוקר בפעילות, אנחנו מבקשים לבחור מתוך הקהילות של טריא את הקהילות שעונות על ההגדרות הערכיות שאנחנו נבקש להציג. המטרה היא לאפשר שכבר ביום הראשון נוכל להפקיד כספים, ולדעת שיהיה להם ביקוש.

נדב מנסדורף: רקע על טריא

טריא היא חברה עסקית. אנחנו מגדירים את עצמינו כחברת מגזר רביעי – חברה שפועלת למקסום רווחים, אבל רואה גם חשיבות באימפקט החברתי. הדבר המשמעותי שצריך להיות פה על השולחן זה שטריא אמנם חיה ומתפרנסת מהלוואות, אבל אנחנו עושים כל מה שיביכולתנו כדי למנוע מאנשים לקחת הלוואות. אנחנו מאמינים שהלוואות הן חשובות כי הן מניעות את המשק, ומאידך זה עלול להיות דבר מסוכן כשלגופים עסקיים לא אכפת מי עומד בצד השני. אנחנו משקיעים בפרסום שמתנגד לדחיפת הלוואות, ועומדים מאחורי הצעת חוק על איסור פרסום הלוואות בפורש. מה אנחנו כן עושים? אנחנו משתמשים ביכולות הטכנולוגיות שלנו, כדי לייצר ערך במקומות שבהם המערכת הפיננסית תוקעת אוכלוסיות רבות ומגוונות. השאיפה שלנו היא שבכל קהילה שאנחנו פועלים בשיתוף איתה יהיה מצב של win-win – גם טריא, גם הלוויים וגם המלוויים מרוויחים. חשוב להדגיש שהמנגנון שאנחנו פיתחנו מאפשר לעשות את החיתום, ולתת כרית ביטחון. יש פה פוקוס על המלוויים – חשוב שנייצר מספיק מנגנונים ששומרים על הכסף, כמובן, לצד התשואה.

הקטגוריות של הקהילות החברתיות הן:

- התחום הרפואי – משתמשים בכוח שלנו כדי לפתוח פקקים שנגרמים בשל קושי כספי – הוצאות יקרות. דוג' אחת: הדם הטבורי. הגידול בשימוש והערך המוסף הוא מאוד משמעותי מבחינתנו.
- אוכלוסיות מוחלשות – הרעיון הוא לייצר מנגנונים שמאפשרים להנגיש שירותים פיננסיים לאוכלוסיות שפעמים רבות הן מודרות, או שהריביות שניתנות להן גבוהות מאוד. דוגמא לכך היא עמותת "לתת עתיד" – עמותה שמתמחה בליווי של עסקים בקרב נשים שנמצאות מתחת לקו העוני.
- המעסיקים בסגמנט של אוכלוסיות מוחלשות – טריא היא הגוף היחיד שיכול לתת למנקה ולמנכ"ל ריבית באותם תנאים. באמצעות מתן הלוואות לארגונים, טריא מאפשרת לכל עובד בתוך הארגון לקבל הלוואה – הוא מקבל דירוג לפי ארגון, לא לפי אדם. אנחנו מכריחים את הארגונים לא לדחוף הלוואות. (היה לנו ארגון שגילינו שזה מה שהוא עושה, והפסקנו לשתף איתו פעולה). אחריות הארגון – השלב הראשון זה שהארגון מאשר שהעובד שייך לארגון, והשני הוא ניכוי מהשכר. הארגון הוא שאחראי לפרוע, במקרה שבו העובד מתפטר, למשל.
- תחום השכלה – אנחנו מאפשרים לאוכלוסיות שנתקלות בקשיים בדרך לרכישת השכלה גבוהה לקבל הלוואות באמצעות גופים שמהווים כרית ביטחון. למשל, גוף שמסייע לחרדים להגיע להשכלה גבוהה (עמותה שמחזיקה מכללה).
- מעמד הביניים – הנגשת שירותים שהם מסורתית יקרים בצורה משמעותית (למשל רוכשי רכב יד שנייה – בנקים לא יודעים להתמודד עם יד שנייה בצורה טובה, והריביות מגיעות ל-10-14%). בזכות מערכת החיתום שלנו, אנחנו יודעים שהאדם שבא לבקש הלוואה מתנהל בצורה אחראית מספיק, כדי לספק לו את האפשרות לרכוש רכב יד שנייה בריבית שהיא יותר אטרקטיבית.

- רוכשי דירות – קבוצות רכישה: אנחנו לא מומנים מגרשים וכו', אנחנו מדברים על סיטואציות שבהן הבניין כבר עומד, אבל בין הסיום של השלד לקבלת המשכנתאות, אנשים משלמים 17-18%, ואנחנו מחליפים להם את ההלוואות לתקופה של חצי שנה-שנה. הם חוסכים כך עשרות אלפי שקלים. למה אלינו ולא לבנקים? הבנקים לא יודעים להשקיע משאבים בקבוצות קטנות. אצל הבנקים, גם אם הריבית נמוכה יותר יש עמלת פתיחת תיק, עמלת סילוק מוקדם – זו ממש הולכת שולל של אוכלוסיות שאין סיבה שישלמו יותר.
- יש גם אפיק של הלוואות של אדם בודד, גם שם אנחנו בריביות זולים משמעותית.

יהודה: המטרה שלנו היא להקים אגודת אשראי, והשאפה שלנו היא לעשות את זה כמה שיותר מהר. מודל הלוואות העמיתים הוא שלב בדרך. קודם כל, יש ציפייה שאנחנו נייצר את הקהילות שלנו. הואיל וזה ייקח זמן, אנחנו מנסים לאתר את אותם קטגוריות שבהן הבחינה צריכה להיות אל מול האלטרנטיבה. האלטרנטיבה שעומדת מול הקטגוריות היא הלוואות בריביות הרבה יותר גבוהות, זה משמעותי.

נדב: אני מבחינתי יושב פה עכשיו, לא בגלל טריא. אני יושב פה, כי אני מאמין ברעיון של אופק. טריא היא לא חברת P2P במובן המסורתי של המילה. טריא תהיה התשתית הטכנולוגיות למהפכה הזו. 5-7%, זה נראה המון אולי, זה נכון. אבל בסוף יש היום אלפי אנשים שאם הם מקבלים הלוואה לרכב ב-7-5%, זה מאוד נמוך מבחינתם. צריך לעשות מה שאפשר – זה משמעותית יותר זול, אבל לא בטוח שאנחנו צריכים להיות זולים יותר מהאפיפיור. אפשר לדחוף למישהו הלוואה בארבעה אחוז ולגרום לו לנפילה. הערכיות היא לא רק גובה הריביות, זה משמעותי גם לפעמים לא לתת הלוואה בכלל, כי אנחנו לא רוצים לדחוף הלוואות.

רן: צריך לבחון את אופק מול אופק – לאופק יש הגדרות. יש לנו מנדט לייצר אלטרנטיבה, ורמת הבחינה שלנו היא הרבה יותר גבוהה מרמת הבחינה של טריא – כי טריא היא גוף למטרות רווח. המקום שלנו הוא אחר, והרגישות שלנו מול החברים ומול הציבור היא אחרת. מאוד יכול להיות שיש הלוואות שאם נותנים אותן ב-7%, יש לזה ערך משמעותי. זה לא אומר בהכרח שאופק צריכה להיות שם. דבר שני, אין לנו שום אפשרות לתת הודעה לחברים שאומרת: אנחנו מפנים אתכם להשקיע בקטגוריה. רמת המחויבות שלנו כלפי החברים, מחייבת אותנו לדבר על דברים קונקרטיים. כשאנחנו צריכים להחליט מה בתוך טריא רלוונטי לנו, אנחנו צריכים לדעת יותר.

אלי: בדיון הקודם אמרנו שהצעת הערך לא מספיק ברורה, צריך לחדד את עניין הפרמטרים. הראשון, מה נכנס בקטגוריה של השקעות חברתיות בטריא ובאופק. הדבר השני הוא הפרמטרים הכלכליים של המשקיעים, שזה נמצא במסמך הנוסף שנשלח אתמול. אחרי שהוצגו הדברים, העמדה שלי היא שאנחנו לא צריכים להגיד מה מבין הדברים האלה הם חברתיים או לא חברתיים – כל מה שנמצא פה אני מחשיב כהלוואות חברתיות. לא חושב שאנחנו צריכים להגדיר בדיוק את המושג חברתי. מה שאני חושב שאנחנו צריכים לעשות בהקדם, זה לייצר את הפורטפוליו שלנו.

בנוסף, אנחנו גם סיכמנו שנקבל מצגת שתבהיר מה יהיה תהליך הרכישה.

שאלה: כשאנחנו נפנה לחברי אופק, אנחנו נגיד להם: כבעלי מניות, אנחנו מציעים לכם להלוות כספים לפי הקטגוריות האלה, בתמורה לאחוזים שינועו בין לבין בכל קטגוריות?

תום: לא, אנחנו ניצור את התמהיל. וחבר אופק שנכנס, יכול לבחור רמות סיכון נוספות, לעדן את המטרות – אבל כרגע בהתחלה הוא לא יראה רשימה של כל הקהילות. כן תהיה אפשרות לבחור איפה הוא רוצה להשקיע ברמת המטרות – לאן ההלוואות הולכות.

חברי אופק, כאמור יקבלו הלוואה בריבית שתנוע סביב 3.5%. יכול להיות שגם בתוך הקהילה של חברי אופק צריך להגדיר קטגוריות שליליות שלשמן לא ניתן הלוואה.

נערך דיון בנוגע למידת הרזולוציה:

עלה חשש שהרזולוציה לא מספיק גבוהה – משקיע אופק לא יודע מספיק מה עומד מולו. מאידך, נותנים את הקריטריונים – ברור במה מדובר, הוועד מאפשר את הקריטריונים.

אלונה: פרקטית, אם נלך על אפשרות שבה כל לווה מלווה לכל לווה, תהיינה פה שתי תוצאות לא רצויות:

1. אנחנו מצמצמים באופן מאוד דרסטי את מספר ההלוואות שהוא יכול לתת, כי יש פה שאלה של ביקוש והיצע. בקטגוריות, אפשר לנהל את זה, אם נרד לרזולוציה של רמת הקהילות, זה יהיה מאוד קשה.
2. להחליט שאנחנו נותנים עד ריבית של 4%, זה אומר בפועל שאנחנו נצטרף לסרב להרבה יותר הלוואות.
3. אנחנו מנטרלים את מנגנון הפיזור.

צריך להבין שמה שהצגנו היום, זו האלטרנטיבה הקיימת.

הוחלט: המודל הועלה להצבעה. ההצבעה התקבלה ברוב קולות – 8 מול 1 (יפעת התנגדה).

טלי: שאלה חשובה היא שאלת הממשק. שאלה חשובה נוספת היא שאלת ההלוואות לחברי אופק. השאלה היא האם כל חבר אופק שמבקש הלוואה מקבל, ואם לא – איך עובד החיתום.

תום: התשובה היא שלא כל חבר אופק יקבל הלוואה. הכוונה היא כמובן לא להכשיל אנשים. אנשים שלא יעברו את מנגנון החיתום – לא ניתן להם הלוואה שהם לא יכולים להחזיר. לעומת זאת, מנגנון ההטבה הייעודית לקהילה של חברי אופק, עובד כך שכל מבקש שהוא בעל מנייה שעומד בתנאי החיתום הבסיסיים לא ימויין על פי הקריטריונים הקיימים בטריא באופן רגיל. כל חברי אופק יקבלו את דרגת החיתום של אופק – כלומר 3.5%. כך שגם אדם שהיה מקבל בטריא, שלא דרך אופק הלוואה בריבית של 7%, יקבל פה את ההלוואה בריבית של 3.5%. אפשר גם לקבוע ועדת חריגים, שתדון בסיטואציות של מקרי קיצון.

לגבי המנגנון: חבר אופק פונה והוא מופנה לאתר במיתוג משותף של אופק וטריא, מגיש את המסמכים הרלוונטיים והמערכת מעניקה לו באופן אוטומאטי דירוג אשראי (בין 3.5-8%, ויכול גם לכלול המלצה שלא לתת לאשראי). אז, לאחר שהמערכת קבעה את הנתון הזה, מגיעה שכבה שאופק שמה של אותה כרית ביטחון שדיברנו עליה קודם – ובעקבותיה תנתן לו ריבית של 3.5%. אם אחד הלווים לא יחזיר את הכסף, יש לאופק כרית ביטחון. ההמלצה היא שנתחיל לתפוס את עצמנו כאגודת אשראי של 30,000 חברים, כך שמי שתהיה המלצה לא לאשר לו את ההלוואה, לא יקבל אותה. מה גובה כרית הביטחון ההתחלתית? אנחנו ממליצים על חצי מיליון שקלים, כאשר המחשבה היא שאנחנו לא מסכנים את הקרן. הפיקדון הוא השקעה במערכת הלוואות העמיתים. לצרכי מס – הוא לא יינתן כהלוואות לחברי אופק אלא לקהילות אחרות, ויניב תשואה. הריבית שאנחנו נקבל מהפיקדון הזה – זו תהיה כרית הביטחון. המנגנון הזה הוא מנגנון ראשוני, שאנחנו נבחן אותו באופן הדרגתי.

לגבי המסכים, הם עדיין בעיצוב. תהיה מצגת של כל המסכים וחברי הוועד יוכלו לראות את המסכים. בשלב הראשון המשתמשים יכנסו לאתר אופק, ויעברו באופן יחסית שקוף למערכות טריא, בה הוא יראה מסכים נוספים עם פרמטרים בנוגע לאפיקי ההשקעה, כשהסמל של אופק מופיע על המסך, לצד המיתוג של טריא.

השאיפה היא שהמערכת תהיה מוכנה תוך מספר שבועות וניתן יהיה להשקיע ולבקש הלוואות.